

LÜHIKROONIKA

- 1. novembril Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud Akadeemilise Rahvaluule Seltsi kõnekoosolekul esines Mari-Ann Rimmel ettekandega „ERA kohapärimuse töörihm 20. Viis vaatust ja epiloog”.

- 1.–2. novembril korraldas Eesti Kirjandusmuuseum Kubijas humanitaarteaduste doktorantide rahvusvahelise sügiskooli „Dialogid laste ja noortega”. Välisplenaarainesinejad puudutasid noorukite surmamängudega seotud moraalselt paanikat Venemaal (Daria Radchenko, Venemaa), noorte usundiliste vaadete hübriidiseerumist Ida-Aafrikas (Johnson

Michael Kallidukil, Tansaania/India) ja laste lugemisharjumustega seotud hoiakute muutumist Soomes (Ilona Savolainen, Soome).

- 2. novembril toimus Tallinna Keskraamatukogus A. H. Tammsaare juubeliaasta konverents „Kes on preili Kurella? 140 aastat Tammsaare sünnist”. Ettekannetega esinesid Paavo Matsin („Okultistlikud motiivid Tammsaare novelliloomingus”), Urmas Lennuk („Apteekri ja õigusteadlase kirjanduslikud kihid ehk Oskar Lutsu ja A. H. Tammsaare romaanisarjad lavastaja kaalukaasil”), Maarja Vaino („Peite-

mäng, pettemäng, ainult mäng? Mängu tähendusvälju Tammsaare loomingus”), Martin Küttim („Inimese suhe metsa ja sooga ökoloogi pilgu läbi”), Christopher Moseley („Tammsaare esitlemine inglise lugejaskonnale: probleemid ja väljakutsed”), Juhani Salokannel („Mis kell eestlased söövad? Aimatavaid ja üllatavaid probleeme romaani „Ma armastasin sakslast” tõlkimises soome keelde”), Elle-Mari Talivee („A. H. Tammsaare Tallinn ja 1905. aasta”), Janika Ojamae („A. H. Tammsaare romaanisari „Tõde ja õigus”: muutused Indrek Paasi keelekasutuses ja tegelaste pöördumisvormides”) ja Toomas Haug („Tammsaare mantel”).

• 5.–6. novembril Tallinnas peetud keelefoorumil esines plenaarettekandega Marju Lauristin („Eesti keelepoliitika väljakutsed”), Leedu, Läti, Ungari ja Soome keelepoliitikast rääkisid nende riikide spetsialistid. Eestit esindasid Margit Sutrop („Kelle vastutus on eesti keele säilimine rände ja hargmaisuse ajastul?”), Irene Käosaar („Üldhariduse keelepoliitikast Eestis”), Birute Klaaslang („Eesti keele kestlikkus – kellele ja milleks?”). Martin Ehala juhatas paneeldiskussiooni „Rahvuskeelte roll globaliseerivas maailmas”. Toimus viis töötuba.

• 7.–9. novembril korraldas Eesti Kirjandusmuuseum rahvusvahelise konverentsi „Lauluks vormitud kogemused: laulmistraditsioonide isiklikud ja kogukondlikud tahud” („Expressions and impressions: Personal and communal aspects of traditional singing”). Osalesid teadlased Eestist, Karjalast, Leedust, Lätist, Rootsist, Serbiast, Soomest, Udmurtiast, USA-st, Valgevenest, Venemaalt. Vaatluse all oli traditsiooniline laul kui maailma kui isendaga suhtlemise viis, laulmine kui muusika, hääle ja keha kooskõla; laulmise funktsioonid, seosed ideoloogiatega ja maailmavaadetega; laulmine kui psühhoteraapia ja vastupanu; kultuuridevahelised mõjud laulutekstides ja -viisides jpm. Plenaarettekannetega esinesid Tiinu Jaago (TÜ),

kes rääkis, millistes mõttevooludes ja kuidas on regilaulu-uurijad eri ajastutel mõtestanud laulu ja laulikute, ning Jeffers Engelhardt (USA, Amherst College), kes analüüsis hääle tähendust regilaulus ja õigeusu vaimulikus laulus.

• 13. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse usundi ja müüdiuuringute töөрühma välitööde ülevaateseminar. Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov arutlesid usuelu muutuste jälgimise üle välitöödel Bulgaaria õigeuskeskseks pühapaigaks kujunenud Krastova Goras 13. septembril peetaval ristipäeval. Atko Remmel ja Tõnno Jonuks tutvustasid Polotski ümbruse pühapaiku ja tutvustasid religiooni kajastamist Valgevene muuseumides.

• 14. novembril tähistati Tallinnas Jaan Unduski 60. sünnipäeva konverentsiga „Isiksusest ja ilmavaatest”. Cornelius Hasselblatt avas konverentsi sõnavõtuga „Sillalkäija”. Esinesid Tiina Kirss („Ilmavaatest ja ilmasõjast: A. H. Tammsaare „Sõjamõtted”), Ulrich Kronauer („Carl Gustav Jochmann – Persönlichkeit und Weltanschauung”), Kristi Viiding („Goodbye, Livonia”), Eneken Laanes („Kujundlik Undusk”), Rein Veidemann („Nägemus ja (ilma)vaade. Jaan Unduski loomingust kantuna”), Piret Viires („Noor Undusk. Lugu noorest armastusest”), Marek Tamm („Klatš ja metafüüsika: Jaan Unduski ilmavaatest”), Ulrike Plath („Antiflanöör ehk mõned sammud Jaan Unduskiga”) ja Janika Kronberg („Alandlikkusest ja uljusest”).

• 20. novembril peeti Tallinnas Eesti Keele Instituudis konverents „Kirjakeele korraldamise sajand”. Ettekannetega esinesid Reet Kasik („Eesti kirjakeele 100 aastat”), Peeter Päll („Tänapäeva keelekorraldaja võimalused ja võimatused”) ja Arvi Tavast („Kuidas sõnastikusüsteem saab keelekorralduse võimalusi laiendada”). Aruteluringis „Milline võiks välja näha ÕS 2025” osalesid Reet Kasik, Margit Langemets, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Tiina Paet, Peeter

Päll, Maire Raadik, Tuuli Rehemaa ja Arvi Tavast. Järgnes ÕS 1918 ja ÕS 2018 esitlus, millel osales ka haridus- ja teadusminister Mailis Reps. Esinesid ÕS 2018 toimetaja Maire Raadik ja ÕS 1918 veebisõnastiku toimetaja Tiina Paet.

- 21. novembril korraldas Eesti Rahva Muuseum Ants Viirese 100. sünniaastapäeva puhul mälestuspäeva. Ettekannetega esinesid Art Leete (TÜ, „Ants Viires ja Eesti etnoloogia teoreetiline uuendus”), Aivar Jürgenson (TLÜ, „Ants Viirese sajand: teadlase teekond ühiskondlike muutuste keerises”), Jüri Viikberg (EKI, „Ants Viires keelemehe”), Indrek Jääts (ERM, „Ants Viirese, Aleksei Petersoni ja Evi Tihemetsa uurimisretk Vepsamaale 1965. aasta suvel”). Mälestusi Ants Viiresest jagasid kuulajatega Teppo Korhonen, Mall Hiimäe, Merike Lang, Lauri Vahtra, Andra Veidemann, Marju Kõivupuu ja Terje Anepaio.

- 23. novembril toimus Tartu Ülikoolis konverents „Õpetatud Eesti Selts 180”. Esinesid Kersti Taal („ÕES eestlaste teadvuses”), Piret Õunapuu („Oskar Kallas 150. Oskar Kallas ja Eesti Rahva Muuseum”), Tiit Rosenberg ja Heiki Valk („Richard Hausmann – ajaloolane ja arheoloog”), Kristi Metste („Mart Lepik ja Õpetatud Eesti Selts”) ning Valve-Liivi Kingisepp („Julius Mägiste ja Andrus Saareste kirjavahe- tusest paguluses”).

- 27.–28. novembril korraldas Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond rahvusvahelise seminari „Borders and dialogues” („Piirid ja dialoogid”). Esinesid Laura Assmuth („Research, journalism and art: A collaborative project on transnational families in Estonia and Finland”), Pihla Siim ja Keiu Telve („Studying children’s experiences of mobility: Experimenting with methods”), Moonika Siimets („Work on progress: A documentary about longing and looking for happiness between Estonia and Finland”), Tuulikki Kurki ja Päivi Saarelma („Introducing the project

‘Lost mitten and other stories: Experiences of borders, mobilities, and new neighbour relations’”), Tuulikki Kurki („Introducing the project ‘Traumatized borders: Reviving subversive narratives of b/order, and other’”), Kirsi Laurén („History, silence and the construction of cultural trauma: Finnish post-war narratives”), Tarja Tantt („Otherizing encounters”), Saija Kaskinen („‘Dark face of Change’: Dreaming radicals and Captivating border utopias”), Anastasiya Astapova („‘Sausagers’: The transformation of the migration in the post-Soviet space”), Eda Kalmre („Rumours and legends as expressions of traumatic experiences”), Maarja Hollo („The mediation on traumatic memories in the life narratives of an Estonian woman”), Maruta Pranka („Transmission of traumatic experience. Narratives of the second generation immigrants”) ja Baiba Bela („Latvian identity in diaspora: Traveling people, stories and artefacts”).

- 28. novembril korraldati Eesti Kirjandusmuuseumis Kärt Summataveti 55. sünnipäevale pühendatud interdistsiplinaarne konverents „Kultuur ja loovus”, kus käsitleti kultuuri ja loomingulisust selle mitmekesisuses. Peaesineja oli ungari etnoloog ja šamanist Mihály Hoppál („Shaman as artist, artist as shaman”). Teised esinejad olid Milena Lybenova („Traditional practices and contemporary Manifestations of the feast of St. Haralambos Wonderworker in Bulgaria”), Kristel Vilbaste („Looduse märgikeel”), Kärt Summatavet („Visuaalne emakeel kunstniku inspiratsiooni allikana”), Merili Metsvahi („Adam Petersoni roll Köleri „Ärkamine nõidusunest” sünniloos”), Ülo Valk („Määramatus, loovus ja usundiliste jutude tõde”) ja Taisto Kalevi Raudalainen („Paar lugemismälestust „varavedaja” asjus”).

- 29. novembrist 1. detsembrini toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eestiuuringute Tippkeskuse 7. aastakonverents „On the move: Migration and diasporas” („Liikumises: migratsioon ja

diasporaa”), mis oli pühendatud rände eri tahkude uurimisele nii aja- ja kultuuriloo, kirjanduse, folkloori kui ka sotsioloogilisest aspektist. Konverentsil esines üle 80 uurija eri valdkondadest 23 riigist. Pikalt plaanitud rahvusvaheline ettevõtmine sattus ajaliselt kohakuti tuliste vaidlustega ÜRO ränderaamistiku üle. Konverentsi üks peakõneleja, Leedu uurija Vytis Čiubrinskas keskendus rahvusülese kuuluvustunde väljakutsetele leedu migrantide näitel USA-s („Challenges of transnational belonging: Homeland nationalism, cultural citizenship, and social remittances of Diasporic Lithuanians in the U.S.”). Teine peakõneleja, Soome uurija Sari Pöyhönen käsitles kahe Iraagi pagulase – haritlasest naise Fatema ja näitlejast mehe Bakri – kogemustele toetudes kuuluvuse ja mittekuuluvuse pingevälja uuel asukohamaal Soomes („Parallel realities of forced migration, belonging and non-belonging”). Eesti teadlastest esinesid Anneli Mihkelev, Anna Kull, Mare Kõiva, Leena Kurvet-Käosaar, Triinu Ojamaa, Aurika Meimre, Maarja

Hollo, Irina Belobrovtseva, Tiina Kirss, Anu Korb, Anneli Kõvamees, Marin Laak, Aija Sakova ja Lea Kreinin.

• 30. novembril peeti Tallinna Ülikoolis tekstipäev. Esinesid Reet Kasik (TÜ, „Sõnamoodustus ja stiil”), Kersti Lepajõe ja Satu Grünthal (TÜ, „Lugemine loeb. Eesti ja Soome gümnaasiumi õppekavade võrdlus”), Helin Puksand (TÜ, „Kas lugeda paberilt või ekraanilt?”), Liina Tamm (Sisekaitseakadeemia, „Akadeemilise kirjaoskusega seotud õpetamisarusaamad”), Krista Kerge (TLÜ, „Õpilasesseede sidenduse kvalitatiivne pilt 5.–11. klassis”), Maigi Vija (TÜ, „Abiturientide teemavalikud eesti keele riigieksamil aastatel 2012–2017”), Riina Reinsalu (TÜ, „Selgekeelne haldustekst: žanrianalüüsi rakendamise võimalusi”) ja Katrin Aava (TLÜ, „Õpetajate koostöökultuuri diskursiivseid peegeldusi Eesti üldhariduskoolide näitel”).

• 30. novembril toimunud Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teadusseminaril kõneles Rein Undusk teemal „Kultuuripõimingu ja jesuiidid: don Inigo, don Quijote jt”.